

*Elisabeth Eng Eibak og
Randi Johannessen*

**Forventningsindikator -
konsumprisene**

November 2002-mai 2003

Notater

1. Bakgrunn.....	2
2. Metode	3
2.1 Formål	3
2.2 Endringer i metode i forhold til Konkurransetilsynets indikator.....	3
2.3 Utvalg av respondenter og konsumgrupper.....	3
2.5 Innsamling av forventet prisendring.....	4
2.6 Revisjon, kontroller og beregning	4
2.7 Feilkilder og usikkerhet.....	5
3. Hovedresultat	6
3.1 Forventet månendsendring	6
3.2 Avledet tolv månedersvekst	7
Vedlegg 1. Konsumgrupper i utvalget.....	8
Vedlegg 2. Tabeller	10
Vedlegg 3. Forventet konsumprisvekst - november 2001 - mai 2003.....	13
Vedlegg 4. Skjema for forventet prisutvikling	14
De sist utgitte publikasjonene i serien Notater	16

1. Bakgrunn

Statistisk sentralbyrå har utarbeidet en forventningsindikator for perioden november 2002 til mai 2003 på oppdrag fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD). Forventningsindikatoren har som formål å måle tilbudssidens forventede utvikling i konsumprisene. Undersøkelsen har vært gjennomført siden høsten 2001. Før den tid utarbeidet Konkurransetilsynet en tilsvarende forventningsindikator.

Følgende rammebetingelser ligger til grunn for forventningsindikatoren:

1. Det skal utarbeides forventet månedlige prisendringer for hovedgruppene som inngår i konsumprisindeksen for en 6 måneders periode. Resultatene vil også bli aggregert til en total indeks. Undersøkelsen gjennomføres 2 ganger i året, dvs. en såkalt vår- og høstindikator. Følgende perioder skal inngå i undersøkelsen:

November (år t) til mai (år t+1) (vårindikatoren)
Mai (år t) til november (år t) (høstindikatoren)
2. Leveringsfrister:
Vårindikatoren har frist for levering til AAD 20. januar.
Høstindikatoren har frist for levering til AAD 20. juni.
3. Undersøkelsen skal være frivillig.
4. Resultatene på hovedgruppenivå og på total indekssnivå fra hver enkelt undersøkelse blir offentliggjort gjennom en rapport i Statistisk sentralbyrås serie Notater.

Undersøkelsen ble noe endret i forbindelse med gjennomføringen av høstindikatoren for 2002 bl.a. ved å øke antall oppgavegivere, innføre vektorer på mikronivå samt noe forenkling av skjemaet. Ved gjennomføringen av vårindikatoren 2003 er også optisk lesbare skjema innført. De metodiske endringene i høstindikatoren 2002 påvirker sammenlignbarheten i tidsseriene mellom de to undersøkelsene som ble gjennomført i 2002. Hensynet til sammenlignbarhet i tidsseriene må imidlertid vurderes i forhold til fordelen med å forbedre metoden. Statistisk sentralbyrå betrakter de to årlige forventningsindikatorerne som to separate undersøkelser, og mener derfor at hensynet til å forbedre metoden er viktigere enn sammenlignbarhet i tidsseriene. Gjennomføringen av vårindikatoren for 2003 bygger imidlertid på samme metode som høstindikatoren 2002.

Dette notatet omtaler primært vårindikatoren 2003. Kapittel 2 gir en beskrivelse av metoden som ligger til grunn for undersøkelsen. I kapittel 3 presenteres hovedresultatene fra undersøkelsen. Vedlegg 1 gir en oversikt over utvalget av konsumgrupper som indikatoren bygger på. Vedlegg 2 gir tabeller med hovedresultatene for perioden november 2002 til mai 2003. Vedlegg 3 gir en oversikt over forventningene for de 3 undersøkelsene som til nå er gjennomført, det vil si for perioden november 2001 til mai 2003. Vedlegg 4 viser et eksemplar av skjemaet som ble benyttet i innsamlingen av prisforventningene.

2. Metode

2.1 Formål

Forventingsindikatoren har som formål å måle tilbudssidens forventede utvikling i konsumprisene. Beskrivelsen av formålet understreker at prisbegrepet er utsalgspriser til konsumentene. Indikatoren baseres på forventninger hos prissetterne på varer og tjenester rettet mot private forbrukere. Forventingene bygger på et utvalg av vare- og tjenestegrupper som er identisk med de som inngår i konsumprisindeksen (KPI). Prisforventingene for de ulike vare- og tjenestegruppene aggregeres til en totalindeks ved å benytte de samme vekter (forbruksandeler) som inngår i KPI.

2.2 Endringer i metode i forhold til Konkurransetilsynets indikator

Statistisk sentralbyrå har stått fritt i utformingen av forventningsindikatoren og indikatoren er vesentlig endret på flere områder i forhold til indikatoren som Konkurransetilsynet i mange år utarbeidet.

2.2.1 Målepunkt

I motsetning til Konkurransetilsynet som benyttet et blandet utvalg av enheter (produsenter, importører, aktører i detaljistledet, journalister, osv.), har Statistisk sentralbyrå kun trukket ut detaljister i tillegg til enkelte offentlige institusjoner. Statistisk sentralbyrå mener at det er riktigere å stille spørsmålene kun til detaljistledet, siden formålet er definert som utsalgspriser til konsumenter. Ved å spørre om forventet utvikling i faktiske utsalgspriser vil en normalt fange opp planlagte avanseendringer på detaljstnivå, så vel som planlagte prisendringer fra importør eller produsent.

2.2.2. Vare- og tjenesteutvalg - nivå

Statistisk sentralbyrå ber om forventet framtidig prisutvikling på detaljerte konsumgrupper, det vil si en gruppe av varer og tjenester. Dette er en endring i metoden i forhold til Konkurransetilsynet som ba om anslag på representantvarenivå, det vil si spesifiserte produkter. Vurdering av en del skjema og svar fra enhetene i utvalget som inngikk i Konkurransetilsynets forventningsindikator, indikerte blant annet at en del enheter ikke hadde mulighet til å gi kvalifiserte anslag på et så detaljert nivå som representantvarenivå. Det er også en viss fare for at varen ikke omsettes hos detaljister som er tilknyttet enheten (foretaket) i utvalget. Ved å innhente anslag på et noe mer aggregert nivå, vil langt flere foretak være i stand til å oppgi forventet prisutvikling. Statistisk sentralbyrå anser det derfor som mer formålstjenlig å be om anslag på konsumgruppenivå.

Konkurransetilsynet utarbeidet også aggregerte tall etter leveringssektor. Ettersom Statistisk sentralbyrå samler inn forventet prisendring på et mer aggregert nivå er en slik omgruppering av data ikke mulig.

2.2.3 Frivillig undersøkelse

Undersøkelsen om prisforventninger er en frivillig undersøkelse. Konkurransetilsynet benyttet pristiltakslovens bestemmelser om opplysningsplikt ved gjennomføringen av sin undersøkelse.

2.3 Utvalg av respondenter og konsumgrupper

For best mulig å gjenspeile utvalget av bedriftene som inngår i KPI, ble utvalget av respondenter bestemt med utgangspunkt i bedriftsutvalget for KPI. Hver enkelt bedrifts tilhørende foretak ble plukket ut. Foretaksnivå (og hovedkontor for kjeder) er valgt som enhet fordi disse i stor grad antas å representere prisfastsetterne på varer og tjenester som inngår i KPI. Utvalget av enheter er dermed ikke direkte geografisk stratifisert. Foretak, samt hovedkontor for diverse kjeder på detaljstnivå, er også til en viss grad konsentrert i Oslo og større byer.

For å unngå at bedrifter som leverer månedlige priser til KPI også skulle gi anslag på framtidig prisutvikling, ble enbedriftsforetak luket ut. Dette reduserte utvalget av foretak til 476 enheter. Utvalget

ble ytterligere redusert ved å velge ut administrative hovedkontor for kjeder innen dagligvarer, klær, sportsartikler, elektriske artikler og møbler. Ytterligere reduksjon av utvalget ble foretatt i næringer hvor dekningsgraden av flerbedriftsforetak var spesiell stor, for eksempel bilforretninger og bilverksteder. For de næringer hvor dekningsgraden av flerbedriftsforetak ble for lav, ble utvalget supplert med foretak som ikke tilhører bedriftene i utvalget til KPI. I tillegg ble energiprodusenter, enkelte offentlige instanser (kommuner) og andre institusjoner inkludert i utvalget. I alt ga dette et utvalg på 453 enheter.

Enhetene er spurt om forventet prisutvikling for konsumgrupper som KPI bygger på, se vedlegg 1. Utvalget av konsumgrupper er identiske med alle vare- og tjenestegruppene som inngår i KPI på 4-sifret COICOP¹ nivå. En del konsumgrupper er imidlertid såpass sammensatte (f.eks. sosiale omsorgstjenester) at det har vært nødvendig å be om anslag på representantvarenivå.

Indikatoren bygger i sin helhet på forventede og planlagte prisendringer per november/desember 2002. Konsumgrupper hvor det enten ikke har vært mulig å finne enheter som kan gi kvalifiserte anslag eller hvor ingen av enhetene har rapportert anslag utelates i beregningene. I all hovedsak omfatter dette kun noen få grupper som i tillegg har liten vekt. Utelatelse av disse gruppene har trolig ikke påvirket de aggregerte anslagene på hovedgrupper og totalindeks i nevneverdig grad.

Vedlegg 1 gir en mer detaljert oversikt over konsumgrupper som inngår i forventingsindikatoren for november 2002 til mai 2003.

2.5 Innsamling av forventet prisendring

Undersøkelsen er gjennomført som en postal skjema-basert undersøkelse. Skjemaet ble sendt ut i uke 46 2002 med om lag 14 dagers svarfrist. Det ble sendt et "purrebrev" til enheter som ikke hadde besvart innen tidsfristen. Av de 453 enhetene returnerte knappe 65 prosent skjemaet. I tillegg til enhetene som har gitt forventninger, inneholder denne svarprosenten også enheter som oppgav at de ikke var interessert i å delta i undersøkelsen. Noen få oppga at foretaket ikke lenger eksisterte. Endelig antall svar som inngår i undersøkelsen er rundt 57 prosent.

2.6 Revisjon, kontroller og beregning

Anslagene er blitt kontrollert og mulige feil som kan skyldes bevisst feilrapportering er luket ut. Returnerte skjema leses optisk, og eventuelle feil som kan oppstå i denne prosessen blir også fanget opp gjennom kontrollrutinene. Utover vanlige kontroller er det ellers ikke foretatt noen justeringer av anslagene verken med hensyn på sesongsvingninger eller avgiftsendringer.

Indikatoren bygger i sin helhet på forventninger per november 2002. Manglende verdier som skyldes både totalt og partielt frafall er imputert med et likeveid snitt av anslagene for den aktuelle konsumgruppe levert fra andre enheter.

I beregningen av indikatoren er hver enkelt foretak vektet ut fra den omsetning foretaket er registrert med i Statistisk sentralbyrås Bedrift- og foretaksregister (BOF). Foretak som ikke er registrert med omsetning får imputert en omsetningsverdi basert på andre enheter i utvalget. Enhetene i utvalget som ikke er registrert med omsetning, som kommuner og andre offentlige institusjoner benyttes uveid i beregningene av indikatoren.

Det beregnes et veid snitt av alle anslagene for hver konsumgruppe (4-sifret COICOP). Konsumgruppene aggregeres til grupper (3-sifret COICOP), hovedgrupper (2-sifret COICOP) og totalindeks ved å benytte de samme vektandelene som inngår i konsumprisindeksen. Vektandelene bygger på et glidende gjennomsnitt av de årlige forbruksundersøkelsene for 1999, 2000 og 2001.

---

¹Classification of individual consumption by purpose. En konsumklassifisering utarbeidet av FN hvor klassifiseringskriteriet er sluttformålet med konsumet.

2.7 Feilkilder og usikkerhet

Det er knyttet en rekke feilkilder til spørreundersøkelser. Vanlige feilkilder er

- innsamlings- og bearbeidingsfeil (registerfeil)
- utvalgsusikkerhet
- ikke-utvalgsfeil (målefeil)
- frafall

Registerfeil skyldes overdekning (dvs. enheter som har opphørt å eksistere fortsatt er notert som aktive), underdekning (nye enheter registreres ikke) og feilklassifisering. Utvalget i denne undersøkelsen er etablert gjennom utvalget av bedrifter i konsumprisindeksen, men opplysningene om fremtidig prisutvikling er hentet fra foretaksnivå. Bedriftsutvalget i konsumprisindeksen trekkes fra Statistisk sentralbyrås Bedrift- og foretaksregister. Dersom opplysninger om foretakene (og bedriftene) ikke er tilstrekkelig oppdatert eller feilklassifisert, kan utvalget i denne undersøkelsen også være heftet med feil.

Utvalgsusikkerhet er forårsaket at det ved innhenting av opplysningene er benyttet et utvalg og ikke en totaltelling. Utvalgsfeilen reduseres normalt når størrelsen på utvalget øker. I etableringen av utvalget til denne undersøkelsen er antall enheter som skal gi opplysninger om en eller flere aktuelle konsumgrupper bestemt ut fra hvor stor vekt og hvor stor prisvariasjon denne konsumgruppen har.

Enkelte aktører i utvalget har oppgitt at de ikke ønsker å bli kontaktet på nytt. Disse enhetene må erstattes. Den form for avgrensning av utvalget som vi har foretatt (foretak/hovedkontor) gjør det vanskelig å finne gode erstatninger. I kombinasjon med at dette er en frivillig undersøkelse kan dette på sikt føre til såpass reduksjon av utvalget at undersøkelsen ikke vil gi signifikante resultat.

Det er flere kilder til målefeil; spørreskjemaet, enheten og enhetens informasjonssystem. Det er vanskelig å vurdere kvaliteten av et spørreskjema på en objektiv måte. Omfattende kognitive tester hvor nøyaktige analyser av spørsmålene for å identifisere strategier som vil gi mer presise svarer vil ofte være nødvendig. Slike kognitive tester er imidlertid meget ressurskrevende.

En vanlig målefeil i spørreundersøkelser er knyttet til at enheten misforstår spørsmålene eller bevisst rapporterer feil. Hvor godt kjennskap enheten har til sin sektor er også avgjørende for det endelige resultatet. Ved å spørre enhetene om fremtidig prisutvikling på konsumgrupper som er relevant for den sektoren enheten tilhører, skal bidra til å redusere usikkerheten i anslagene. Henvendelse utelukkende til detaljistsiden i norsk økonomi, skal bidra til ytterligere å redusere usikkerheten i anslagene.

Det er grunn til å anta at foretakene/hovedkontorene i utvalget i stor grad er prisfastsettere, noe som kan resultere i at forventningene om fremtidig prisutvikling like gjerne bygger på planlagte endringer. Dette, i motsetning til å spørre pristakerne (f.eks. husholdninger) som kun kan forvente hva prisfastsetterne har tenkt å gjøre. På den annen side kan det være en fare for at aktørene i detaljistledet bevisst rapporterer feil for ikke "avsløre" sin fremtidige prisprofil. Tilbakemeldinger fra enhetene i utvalget tyder også på at det er svært vanskelig å angi forventet prisutvikling fra måned til måned. Jo lengre frem i tid det spørres om, desto vanskeligere er det for enhetene å gi kvalifiserte anslag.

Som nevnt over er denne undersøkelsen en frivillig undersøkelse hvor svarprosenten er på rundt 57 prosent. Totalt frafall (enhetsfracfall) og partielt frafall er en vanlig kilde til usikkerhet. Et viktig kriterium er hvordan enhetene som har svart skiller seg fra de som ikke har svart. Ved å imputere manglende verdier med et likeveid snitt av anslagene for hver konsumgruppe fra enhetene som har levert, har vi forutsatt at forventningene til manglende enheter ikke skiller seg fra respondentene som oppga forventet prisutvikling. Dette er en antakelse som nødvendigvis ikke gjenspeiler de forventningene disse enhetene ville oppgitt.

3. Hovedresultat

3.1 Forventet månedsendring

Undersøkelsen viser at aggregert til en totalindeks forventer tilbudssiden en prisvekst på 1,8 prosent for perioden november 2002 til mai 2003, se tabell 1.

Forløpet for perioden november til mai (se tabell 2) viser at det ble forventet en prisvekst på 0,6 fra november til desember 2002. Faktisk konsumprisvekst i denne perioden var 0,8 prosent. Høyest månedlig prisvekst ble forventet fra desember til januar. For de resterende månedene i den aktuelle 6-måneders perioden er det kun forventet svake prisendringer samlet sett.

Samlet forventet prisvekst ekskludert forventet utvikling i elektrisitetsprisene, viser at elektrisitet trakk opp prisveksten i desember 2002 med 0,7 prosentpoeng, se tabell 4. For perioden januar til mai 2003, men unntak av februar, bidrar også forventet elektrisitetutvikling med å trekke opp samlet prisvekst. Tabell 4 viser også at forventet prisutvikling på alle energivarer inkludert elektrisitet gir vesentlige bidrag til samlet forventet prisvekst i alle månedene i perioden november 2002 - mai 2003.

Aggregert til hovedgrupper viser tabell 1 at det for perioden november til mai sett under ett forventes høyest prisvekst for gruppene "Bolig, lys og brensel" og "Andre varer og tjenester" med en vekst på hhv. 4,2 og 4,9 prosent. Analyse av undergruppene viser at det særlig er forventet prisøkning på elektrisitet som gir vekst til gruppen bolig, lys og brensel. Forventingene per november 2002 gir en kraftig prisvekst på elektrisitet i desember. I januar ble også elektrisitetsprisene forventet å stige, men langt mer moderat enn i desember. I de resterende månedene forventes det prisnedgang på elektrisitet. En sammenligning med sluttnoteringen på terminkontraktene på elektrisitet fra Nord Pool per midten av november, viser at forventningene er klart i tråd med disse med unntak av januar hvor terminkontraktene viste en prisnedgang. Svarprosenten blant elektrisitetsverkene som inngår i utvalget er imidlertid noe svak i denne undersøkelsen. Enkelte kraftverk har også oppgitt at det ikke er mulig å gi noe forventninger for den aktuelle 6-månedersperioden.

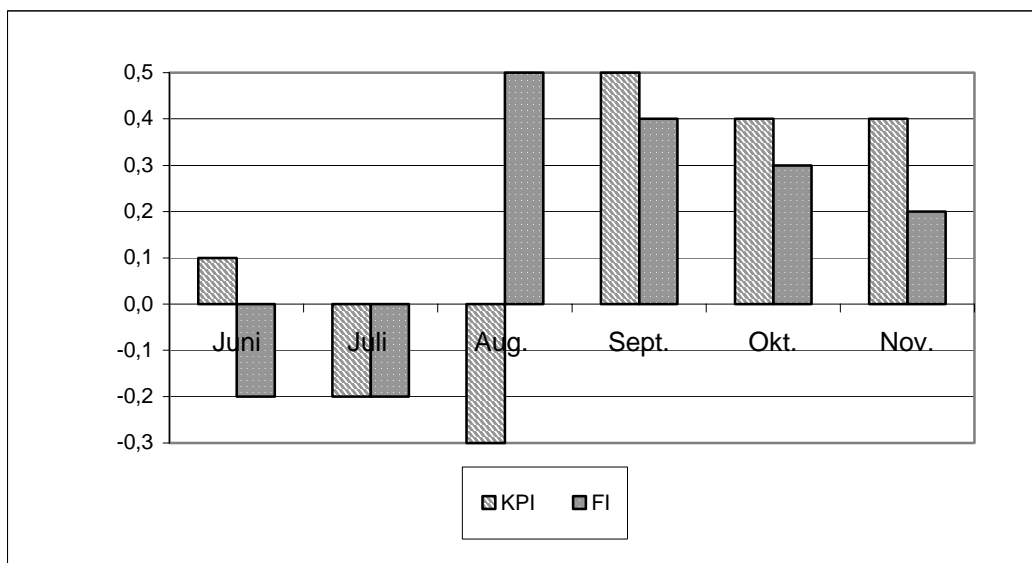
Gruppen "Andre varer og tjenester" dekker varer og tjenester innen personlig pleie, sosiale omsorgstjenester, ulike personlige varer og forsikringstjenester. Det er først og fremst forventet prisoppgang på tjenester som medvirker til prisveksten for gruppen sett under ett.

Gruppen "Transport" forventes å ha en prisvekst på 1,6 fra november 2002 til mai 2003. Det er først og fremst forventet prisøkning på transporttjenester som ligger bak. Drivstoff forventes å kun ha en svak prisøkning for perioden sett under ett. For gruppene "Klær og sko" og "Alkoholholdige drikkevarer og tobakk" forventes det et prisfall på hhv. 5,8 og 0,5 prosent i samme periode. Forventet prisutvikling på alkoholholdige drikkevarer og tobakk må ses i sammenheng med forventet nedgang i avgiftene på brennevin fra 1. januar 2003.

Analyse av hver enkelt måned tyder på at aktørene har klart å predikere den sesongmessige prisnedgangen på klær og sko som normalt finner sted i januar og februar. Forventet prisoppgang etter vintersalget er derimot langt svakere enn forventet prisnedgang. For enkelte matvarer som frisk frukt og grønnsaker, ser det ut til å være langt vanskeligere å predikere sesongsvingningene.

Sammenligner vi forventningene for perioden mai til november 2002 med den faktiske prisveksten målt ved KPI i samme periode, ser vi at det største avviket mellom forventet og faktisk samlet prisvekst er registrert i august 2002, se figur 1. I denne måneden gav forventningene en prisvekst på 0,5 mens konsumprisindeksen viste en nedgang på 0,3. I juni 2002 ble det forventet nedgang i samlet prisvekst, mens konsumprisindeksen ble registrert med svak oppgang. I de andre månedene i denne perioden er det kun mindre forskjeller mellom forventet og faktisk prisvekst. I tabell 5 er det gitt en fullstendig oversikt over forventet og faktisk konsumprisvekst for total konsumprisindeks og hovedgrupper.

Figur 1. Faktisk og forventet prisvekst, juni - november 2002
Endring i prosent.

KPI: konsumprisindeks
FI: forventningsindikator

En analyse av grupper på det mest detaljerte nivået, viser at det først og fremst er forventet utvikling på klær som er opphav til det største avviket i juni og august 2002. Analysen bekrefter at det er spesielt volatile komponenter som elektrisitet, bensin, frukt og grønnsaker hvor det er størst avvik mellom forventet og faktisk prisutvikling i perioden mai til november 2002.

3.2 Avledet tolv månedersvekst

Målt som avledet² 12-månedersvekst, se tabell 3 vil den høyeste prisveksten finne sted i januar og februar 2003 med en oppgang på 3,5 prosent. Faktisk 12-månedersvekst i desember 2002 var 2,8 prosent, noe kraftigere enn avledet 12-månedersvekst i samme periode. Gruppen "Bolig, lys og brensel" forventes å ha de høyeste 12-månedersvekstene i den aktuelle 6-månedersperioden.

Forventet utvikling i elektrisitet og energivarer gir også betydelige bidrag til samlet forventet prisvekst målt som avledet 12-månedersvekst, se tabell 4.

Klær og sko viser negativ avledet 12-månedersvekst i alle månedene i perioden november 2002 til mai 2003, med unntak av januar. Dette indikerer at forventet prisnedgang på klær og sko i januar er lavere enn faktisk prisnedgang i januar 2002, se tabell 3.

Målt som avledet 12-månedersvekst er også gruppen alkoholholdige drikkevarer preget av negativ prisvekst. Forventet nedgang i prisene på alkoholholdige drikkevarer som følge av reduserte avgifter er likevel noe mindre enn den prisnedgangen som fant sted i januar

² Fremkommer ved å benytte anslåtte indekser for hver måned i perioden desember 2001 - mai 2002 sett i forhold til faktiske indekser i samme periode året før.

Vedlegg 1. Konsumgrupper i utvalget

COICOP	Navn
K0111	Brød og kornprodukter
K0112	Kjøtt
K0113	Fisk
K0114	Melk, ost og egg
K0115	Oljer og fett
K0116	Frukt
K0117	Grønnsaker, inkludert poteter og andre rotvekster
K0118	Sukker, syltetøy, sjokolade og andre sukkervarer
K0119	Andre matvarer
K0121	Kaffe, te, og kakao
K0122	Mineralvann, leskedrikker og juice
K0211	Brennevin
K0212	Vin
K0213	Øl
K0220	Tobakk
K0312	Klesplagg
K0313	Andre klesplagg og tilbehør til klær
K0314	Rensing, vask, reparasjon og leie av klær
K0321	Sko og annet fottøy
K0322	Vedlikehold, reparasjon og leie av fottøy
K0411	Betalt husleie, bolig
K0412	Betalt husleie, fritidsbolig
K0421	Beregnet husleie, bolig
K0422	Beregnet husleie, fri bolig og fritidsbolig
K0431	Produkter til vedlikehold og reparasjon av bolig og fritidsbolig
K0432	Tjenester for vedlikehold og reparasjon av bolig og fritidsbolig
K0440	Andre tjenester knyttet til bolig og fritidsbolig
K0451	Elektrisitet
K0453	Flytende brensel
K0454	Fast brensel
K0455	Fjernvarme mv.
K0511	Møbler, innrednings- og dekorasjonsartikler
K0512	Tepper og annet gulvbelegg
K0520	Boligtekstiler
K0531	Komfyrer, varmeovner, kjøleskap, andre større husholdningsapp.
K0532	Mindre elektriske husholdningsapparater
K0533	Reparasjon av husholdningsapparater
K0540	Kjøkkenutstyr, glass, dekketøy mv.
K0551	Større verktøy
K0552	Mindre verktøy og diverse tilbehør
K0561	Vaskepulver, rengjøringsmidler og andre husholdningsartikler
K0562	Lønnet husarbeid (bl.a. private barnehager)
K0611	Legemidler
K0613	Briller mv.
K0621	Legetjenester utenom institusjon
K0622	Tannlegetjenester utenom institusjon
K0623	Paramedisinske tjenester utenom institusjon
K0711	Biler
K0712	Motorsykler
K0713	Sykler
K0721	Reservedeler og tilbehør
K0722	Drivstoff og smøremidler
K0723	Vedlikehold og reparasjon på verksted
K0724	Andre tjenester knyttet til privat bruk av transportmidler
K0731	Passasjertransport med jernbane, T-bane og trikk
K0732	Passasjertransport på vei

K0733 Passasjertransport med fly
K0734 Passasjertransport i båt
K0810 Posttjenester
K0820 Teleutstyr
K0830 Teletjenester
K0911 Audiovisuelt utstyr
K0912 Fotoutstyr, kikkerter mv.
K0913 IT-utstyr
K0914 Film, CD, kassetter o.l.
K0915 Reparasjon av audiovisuelt utstyr, foto-, IT-utstyr
K0921 Båter og båtutstyr
K0922 Musikkinstrumenter og innendørs trenings- og hobbyutstyr
K0931 Spill, leker og hobby
K0932 Utstyr til sport, camping og utendørs aktiviteter
K0933 Blomster og hage
K0941 Sport- og fritidstjenester
K0942 Kulturelle tjenester, underholdning
K0951 Bøker
K0952 Aviser og tidsskrifter
K0954 Skrivemateriell
K0960 Feriereiser, pakketurer
K1010 Førskole og barneskole
K1020 Ungdomsskole, videregående skole og folkehøgskole
K1040 Høgskole og universitet
K1111 Restauranttjenester
K1112 Kantiner
K1120 Hotelltjenester
K1211 Hår- og skjønnhetspleie
K1212 Elektriske apparater til personlig pleie
K1213 Toalettartikler
K1231 Smykker og ur
K1232 Andre personlige effekter
K1240 Sosiale omsorgstjenester
K1252 Bolig- og innboforsikring
K1254 Bilforsikring inkl. reiseforsikring
K1262 Finansielle tjenester ellers
K1270 Andre tjenester

Vedlegg 2. Tabeller

Tabell 1. Indekstall for total konsumprisindeks og hovedgrupper.
1998=100

Konsumgruppe	Nov. 2002	Des. 2002	Jan. 2003	Feb. 2003	Mars 2003	April 2003	Mai 2003	Nov. 2002 - mai 2003 Endring i prosent
Total	111,00	111,70	112,80	113,10	113,20	113,10	113,00	1,8
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	101,5	101,5	101,6	102,1	102,3	102,4	102,6	1,1
Alkoholholdige drikkevarer og tobakk mv.	113,5	113,5	112,7	112,9	112,9	112,9	112,9	-0,5
Klær og skotøy	89,5	89,5	88,1	83,0	84,3	84,3	84,3	-5,8
Bolig, lys og brensel	122,3	125,8	129,0	130,5	130,0	129,0	127,4	4,2
Møbler og husholdningsartikler mv.	103,1	103,2	102,9	103,5	103,6	103,8	103,9	0,8
Helsepleie	117,4	117,3	117,4	118,1	118,6	118,9	119,0	1,4
Transport	112,7	112,5	113,6	114,1	114,2	114,4	114,5	1,6
Post og teletjenester	89,0	89,0	89,0	89,1	89,1	89,1	89,1	0,1
Kultur og fritid	105,6	105,5	106,8	106,9	107,0	106,9	107,2	1,5
Utdanning	131,5	131,5	132,0	132,0	132,0	132,0	132,0	0,4
Hotell- og restauranttjenester	117,4	117,3	117,1	118,0	118,4	118,8	119,8	2,0
Andre varer og tjenester	115,9	115,9	117,5	119,0	119,1	120,3	121,6	4,9

Tabell 2. Månedsendring for total konsumprisindeks og hovedgrupper.
Endringstall i prosent.

Konsumgruppe	Nov. 2002	Des. 2002	Jan. 2003	Feb. 2003	Mars 2003	April 2003	Mai 2003
Total	-	0,6	1,0	0,3	0,1	-0,1	-0,1
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	-	0,0	0,1	0,5	0,2	0,1	0,2
Alkoholholdige drikkevarer og tobakk mv.	-	0,0	-0,7	0,2	0,0	0,0	0,0
Klær og skotøy	-	0,0	-1,6	-5,8	1,6	0,0	0,0
Bolig, lys og brensel	-	2,9	2,5	1,2	-0,4	-0,8	-1,2
Møbler og husholdningsartikler mv.	-	0,1	-0,3	0,6	0,1	0,2	0,1
Helsepleie	-	-0,1	0,1	0,6	0,4	0,3	0,1
Transport	-	-0,2	1,0	0,4	0,1	0,2	0,1
Post og teletjenester	-	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Kultur og fritid	-	-0,1	1,2	0,1	0,1	-0,1	0,3
Utdanning	-	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Hotell- og restauranttjenester	-	-0,1	-0,2	0,8	0,3	0,3	0,8
Andre varer og tjenester	-	0,0	1,4	1,3	0,1	1,0	1,1

Tabell 3. Avledet 12-månedersvekst for total konsumprisindeks og hovedgrupper. Endringstall i prosent.

	Nov. 2002	Des. 2002	Jan. 2003	Feb. 2003	Mars 2003	April 2003	Mai 2003
Konsumgruppe							
Total	-	2,6	3,5	3,5	3,2	3,1	2,7
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	-	2,8	1,9	2,2	1,9	1,9	1,8
Alkoholholdige drikkevarer og tobakk mv.	-	-1,1	-0,3	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2
Klær og skotøy	-	-6,7	2,8	-4,7	-7,0	-8,1	-9,6
Bolig, lys og brensel	-	7,3	8,7	10,2	10,3	10,0	8,3
Møbler og husholdningsartikler mv.	-	0,5	1,4	0,1	0,4	0,4	0,4
Helsepleie	-	4,5	2,9	2,8	3,1	3,0	2,9
Transport	-	1,6	1,3	1,6	1,2	1,0	1,4
Post og teletjenester	-	2,3	1,9	1,7	1,8	1,8	-0,9
Kultur og fritid	-	0,9	1,5	1,4	1,0	1,2	1,3
Utdanning	-	4,9	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1
Hotell- og restauranttjenester	-	3,5	2,2	2,8	3,0	3,2	3,6
Andre varer og tjenester	-	2,7	3,1	4,4	4,3	5,1	6,0

Tabell 4. Samlet forventet prisvekst eks. elektrisitet og energivarer. Månedsendring og avledet 12-månedersvekst. Endringstall i prosent.

	Nov. 2002	Des. 2002	Jan. 2003	Feb. 2003	Mars 2003	April 2003	Mai 2003
Konsumgruppe							
Total månedsendring	-	0,6	1,0	0,3	0,1	-0,1	-0,1
Total_ex_elektrisitet månedsendring	-	-0,1	0,8	0,3	0,3	0,1	0,2
Total_ex_energivarer månedsendring	-	-0,1	0,7	0,4	0,2	0,2	0,2
Total 12-månedsendring	-	2,6	3,5	3,5	3,2	3,1	2,7
Total_ex_elektrisitet 12-månedsendring	-	1,6	2,4	2,4	2,0	1,9	1,7
Total_ex_energivarer 12-månedsendring	-	1,3	2,1	2,2	1,8	2,0	1,7

Tabell 5. Forventet og faktisk månedsendring for total konsumprisindeks og hovedgrupper. Endringstall i prosent.

	FI juni 2002	KPI juni 2002	FI juli 2002	KPI juli 2002	FI aug. 2002	KPI aug. 2002
Total	-0,2	0,1	-0,2	-0,2	0,5	-0,3
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	0,0	0,4	0,2	1,1	0,4	-0,6
Alkoholholdige drikkevarer og tobakk mv.	0,0	0,0	0,0	0,4	0,1	0,1
Klær og skotøy	-2,4	-0,6	-6,5	-5,8	3,5	-3,3
Bolig, lys og brensel	-0,4	0,3	0,0	0,1	0,5	0,0
Møbler og husholdningsartikler mv.	0,0	-0,4	0,0	0,2	-0,2	-0,8
Helsepleie	0,1	0,2	0,0	0,6	0,0	0,9
Transport	-0,2	-0,4	0,4	0,1	0,3	0,2
Post og teletjenester	0,0	-0,3	-0,1	0,3	0,0	-0,6
Kultur og fritid	0,0	0,5	0,7	0,1	0,1	-0,5
Utdanning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hotell- og restauranttjenester	1,6	0,7	0,2	-0,8	0,4	0,9
Andre varer og tjenester	0,6	0,1	0,2	0,3	-0,1	-0,3
	FI sept. 2002	KPI sep. 2002	FI okt. 2002	KPI okt. 2002	FI nov. 2002	KPI nov. 2002
Total	0,4	0,5	0,3	0,4	0,2	0,4
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	-0,2	0,2	-0,6	-0,8	-0,1	0,4
Alkoholholdige drikkevarer og tobakk mv.	0,1	-0,1	0,3	0,0	0,1	0,0
Klær og skotøy	1,9	3,2	0,5	3,1	0,1	-0,3
Bolig, lys og brensel	0,4	1,0	0,7	0,8	0,7	1,7
Møbler og husholdningsartikler mv.	0,6	0,5	0,1	0,1	0,0	0,0
Helsepleie	0,9	0,1	0,1	0,0	0,0	-0,3
Transport	0,7	0,4	0,2	-0,2	0,0	-0,2
Post og teletjenester	0,0	-0,1	0,0	0,3	0,0	-0,7
Kultur og fritid	0,1	0,0	0,0	-0,2	0,1	-0,1
Utdanning	4,3	4,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Hotell- og restauranttjenester	0,7	0,8	0,2	-0,1	0,6	0,1
Andre varer og tjenester	0,3	0,2	0,6	0,8	0,4	0,1

FI: forventingsindikatoren

KPI: konsumprisindeksen

Vedlegg 3. Forventet konsumprisvekst - november 2001 - mai 2003

Vedlegg 3

Forventet månedsendring for total konsumprisindeks og hovedgrupper for perioden desember 2001 - mai 2003.

Endringstall i prosent.

	Des. 2001	Jan. 2002	Feb. 2002	Mars 2002	Apr. 2002	Mai 2002	Juni 2002	Juli 2002	Aug. 2002
Konsumgruppe									
Total	0,1	0,6	0,8	0,6	0,3	0,2	-0,2	-0,2	0,5
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	0,1	0,1	0,3	1,4	0,1	0,1	0,0	0,2	0,4
Alkoholholdige drikkevarer og tobakk mv.	1,2	-3,7	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,1
Klær og skotøy	0,0	-6,4	0,6	3,4	0,6	0,2	-2,4	-6,5	3,5
Bolig, lys og brensel	0,1	2,1	0,4	0,2	0,0	0,2	-0,4	0,0	0,5
Møbler og husholdningsartikler mv.	0,0	-0,5	2,0	0,6	0,0	0,3	0,0	0,0	-0,2
Helsepleie	0,0	0,8	1,6	0,2	-0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Transport	-0,1	1,6	1,7	0,7	0,0	0,3	-0,2	0,4	0,3
Post og teletjenester	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0
Kultur og fritid	0,1	1,8	0,2	0,4	0,9	0,6	0,0	0,7	0,1
Utdanning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hotell- og restauranttjenester	0,4	1,0	0,3	0,2	0,2	0,1	1,6	0,2	0,4
Andre varer og tjenester	0,1	1,2	0,5	0,1	1,4	0,4	0,6	0,2	-0,1

	Sept. 2002	Okt. 2002	Nov. 2002	Des. 2002	Jan. 2003	Feb. 2003	Mars 2003	April 2003	Mai 2003
Konsumgruppe									
Total	0,4	0,3	0,2	0,6	1,0	0,3	0,1	-0,1	-0,1
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer									
Alkoholholdige drikkevarer og tobakk mv.	-0,2	-0,6	-0,1	0,0	0,1	0,5	0,2	0,1	0,2
Klær og skotøy	0,1	0,3	0,1	0,0	-0,7	0,2	0,0	0,0	0,0
Bolig, lys og brensel	1,9	0,5	0,1	0,0	-1,6	-5,8	1,6	0,0	0,0
Møbler og husholdningsartikler mv.	0,4	0,7	0,7	2,9	2,5	1,2	-0,4	-0,8	-1,2
Helsepleie	0,6	0,1	0,0	0,1	-0,3	0,6	0,1	0,2	0,1
Transport	0,9	0,1	0,0	-0,1	0,1	0,6	0,4	0,3	0,1
Post og teletjenester	0,7	0,2	0,0	-0,2	1,0	0,4	0,1	0,2	0,1
Kultur og fritid	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Utdanning	0,1	0,0	0,1	-0,1	1,2	0,1	0,1	-0,1	0,3
Hotell- og restauranttjenester	4,3	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Andre varer og tjenester	0,7	0,2	0,6	-0,1	-0,2	0,8	0,3	0,3	0,8
	0,3	0,6	0,4	0,0	1,4	1,3	0,1	1,0	1,1

Undersøkelse om forventet utvikling i detaljpriser

Navn _____ Næringkode _____ Kommune _____
 Kontaktperson _____
 Adresse _____
 Postnummer Poststed _____ Foretaksnummer. _____

Dette skjemaet spør om **forventet utvikling i salgsprisene til forbruker** for en del varegrupper i de bedrifter ditt foretak representerer. Vi ber deg angi forventet prisendring så godt det lar seg gjøre. Selv om du er usikker på hvordan prisutviklingen vil bli, er det viktig at du anslår hvordan du **tror** den vil bli for de ulike varegruppene i de periodene vi spør om.

- 1. Forventer ditt foretak å endre salgsprisene ut fra forretning på de varegruppene som er med i tabellen nedenfor? Vennligst sett ett kryss for hver av varegruppene vi spør om i den/de månedene(e) endringen(e) finner sted. Angi forventet oppgang eller nedgang i prosent. Angi prosentsetningen med en desimal.**

Pil opp ▲ betyr forventet oppgang, pil ned ▼ betyr forventet nedgang.

Varegruppe	Forventet månedlig prisendring							
	Mai - juni 2002	Juni - juli 2002	Juli - aug. 2002	Aug. - sept. 2002	Sept. - okt. 2002	Okt. - nov. 2002		
Varegruppe 1	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	
Varegruppe 2	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	
Varegruppe 3	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	
Varegruppe 4	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	☐ ▲ → .....% ☐ ▼ → .....% ☐ Uendret	

2. Vi vil også gjerne vite hvordan ditt foretak forventer at konsumprisindeksen samlet vil utvikle seg i perioden fra mai 2002 til mai 2003. Sett ett kryss og angi forventet oppgang eller nedgang i prosent. Angi prosentsettsen med en desimal.

☐	▲ Vi forventer at prisene vil gå opp →	Angi forventet prosentvis oppgang:	%
☐	▼ Vi forventer at prisene vil gå ned →	Angi forventet prosentvis nedgang:	%
☐	Vi forventer at prisene vil forbli uendret		
☐	Vet ikke		

3. Hvem kan vi kontakte i ditt foretak hvis vi har spørsmål om prisutviklingen på varegruppene nevnt ovenfor?

Navn:.....
Telefon: .....

Stilling: .....
E-post:.....

4. Har du kommentarer til opplysningene du har gitt i skjemaet? Vennligst skriv dem i feltet nedenfor.

Takk for hjelpen!

Kontakt i Statistisk sentralbyrå: Elisabeth Eng Eibak, s240, tlf. 21094737

VEND!

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

2002/79	S.I. Pedersen og L. Wiker: Dokumentasjon av arveavgiftsstatistikken 1997-2000. 27s.	2003/7	H.C. Hougen og G.E. Wangen: WHO's Vekststudie av sped- og småbarn. Dokumentasjonsrapport. 12s.
2002/80	M. Sjøberg: Nobels minnepris i økonomi 2002. To artiklar om Vernon L. Smith og eksperimentell økonomi. 14s.	2003/8	T. Smith: Vann- og avløpsgebyrer- en gjennomgang av kommunenes praksis. 65s.
2002/81	S. Lien og C. Nordseth: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport. Fødsels- og sykepengene. 1992-2000. 113s.	2003/9	T.M. Normann: Omnibusundersøkelsen november/desember 2002. Dokumentasjonsrapport. 51s.
2002/82	Ø. Kleven og D. Roll-Hansen: Dokumentasjon av undersøkelse om livsstil og energi 1999. 42s.	2003/10	E.Engelien og M. Steinnes: Tilgang til friluftsområder - metode og resultater 2002. 59s.
2002/83	T. Løwe: Boligkonsum og livsfase i by og bygd. Analyser av SSBs boforholds- og levekårsundersøkelser 1988 og 1997. 37s.	2003/11	Y. Dyvi: Virkningsberegninger på MODAG. 66s.
2003/1	G. Dahl: Arbeidsmarkedstiltak blant sosialhjelpsmottakere. 25s.	2003/12	A.K Johnsen og T.M. Normann: Evaluering av informasjonstiltak og Internetttilbud i Folke- og boligtellings 2001. Dokumentasjonsrapport. 30s.
2003/2	C. Nordseth og T. Sandnes: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport . Pensjonsgivende inntekt, 1992-2000. Omsorgspoeng, 1992-1998. 25s.	2003/16	I. Kvalstad: SEDA - Sentrale data fra allmennlegetjenesten. Teknisk dokumentasjon. 136s.
2003/3	B. Otnes: Tidsbruk blant uførepensjonister med barn. 56s.	2003/17	K.I. Bøe og T. Sandnes: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport. Statsansatte. 1992-2000. 28s.
2003/4	L.H. Thingstad: Endringer i lov om merverdiavgift i 2001. Konsekvenser for terminvise og kvartalsvise omsetningsstatistikker. 81s.	2003/18	C. Nordseth og T. Sandnes: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport. Inntekt og formue, 1992-2000. 42s.
2003/5	Y. Bergstrøm, J.H. Wang, S. Bakke og G. Haraldsen: Dokumentasjon og veiledning for implementering av Web-skjema i SSBs Web-portal. Utvikling av et rapporteringssystem via Internett for kvartalsvis investeringsstatistikk og detaljomsetningsindeksen innenfor rammen av IDUN-prosjektet. 69s.	2003/19	A. Rolland (red.): Borger- og brukerundersøkelser i en modernisert offentlig sektor. 112s.
2003/6	T. Dahle, A.K. Johnsen og D. Roll-Hansen: Utvikling av informasjonsmateriell til undersøkelsen som livserfaring og leseforståelse (Adult Literacy and Life Skills Survey - ALL) ved hjelp av fokusgrupper. 39s.	2003/21	I. Håland, T. Køber og S.Lyby: Kvalitetssikring av driftsrutinene AKU. 14s.
		2003/22	H. Hartvedt og E. Frisvoll: Kobling av adresseregistrene i DSF og GAB 2002. Dokumentasjon av samsvar og avik. 34s.
		2003/23	A. Akselsen og T. Sandnes: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport. Stønader til enslig forsørger. 1992-2001. 46s.